

Sygn. akt III AUa 72/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska

SSA Dorota Rzeźniowiecka (spr.)

Protokolant: stażysta Weronika Skalska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 marca 2015 r. w Ł.

sprawy **M. O.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.**

o odpowiedzialność za zobowiązania spółki z tytułu nieopłaconych składek

na skutek apelacji M. O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 24 czerwca 2013 r., sygn. akt: VI U 802/13,

oddala apelację.

Sygn. akt: III AUa 72/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21.12.2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. stwierdził, że M. O. jako wspólnik spółki cywilnej (...) ponosi solidarną odpowiedzialność wraz z P. O. za zobowiązania spółki z tytułu nieopłaconych składek w łącznej kwocie 8.481,20 zł, w tym za pracowników w łącznej kwocie 7.226,23 zł za miesiąc grudzień 2006r., za (...) spółki (...) w łącznej kwocie 1.246,17 zł za miesiąc grudzień 2006r. oraz koszty upomnienia w kwocie 8,80 zł.

W uzasadnieniu przedmiotowej decyzji organ rentowy wskazał, że spółka prowadząc działalność gospodarczą i zatrudniając pracowników zobowiązana była do obliczania i potrącania należnych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, FP i (...) za każdy miesiąc kalendarzowy i w pełnej wysokości. Niedopełnienie tego obowiązku spowodowało powstanie zaległości z tytułu zaległych składek za grudzień 2006r.

We wniesionym od powyższej decyzji odwołaniu M. O. wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji, podnosząc, że ZUS nie prowadził w sprawie żadnego postępowania egzekucyjnego w stosunku do spółki, dlatego wydanie decyzji w stosunku do jego osoby o ponoszeniu odpowiedzialności jest przedwczesne.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości z przyczyn tożsamyh z tymi, które wskazano w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Wskazał, że wbrew stanowisku odwołującego się, decyzja o

odpowiedzialności składkowej może poprzedzać wszczęcie postępowania egzekucyjnego, jednocześnie zaznaczając, że organ rentowy doręczył spółce upomnienia przedegzekucyjne, jednakże wierzytelność nie została zaspokojona.

Na rozprawie w dniu 17 czerwca 2013 r. odwołujący wskazał, że nie kwestionuje wysokości zaległych składek, wniósł o obciążenie go kwotą główną bez odsetek i rozłożenie zaległości na raty.

Wyrokiem z dnia 24 czerwca 2013r. Sąd Okręgowy w Płocku Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Powyższe orzeczenie poprzedziły następujące ustalenia faktyczne.

P. O. i M. O. w okresie od 14.04.2005r. do 31.12.2006r. prowadzili działalność wydawniczą w ramach spółki cywilnej pod nazwą (...) z siedzibą w C.. Z końcem roku 2006 spółka ta została rozwiązana i M. O. przejął wszelkie wierzytelności i zobowiązania wobec spółki. W okresie prowadzonej działalności spółka zatrudniała pracowników, zarówno na podstawie umów o pracę, jak i w umów zleceń. Na koniec grudnia 2006r. spółka pozostawała w zadłużeniu z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, zarówno za pracowników, jak i (...) spółki (...) w łącznej kwocie 8.481,20 zł. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w dniu 20.02.2007r. wysłał upomnienia przedegzekucyjne na adres spółki, jednakże wierzytelność z tytułu zaległych składek do chwili obecnej nie została zaspokojona.

W dniu 21.12.2012 r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie ww. dowodów, których prawdziwości i autentyczności żadna ze stron postępowania nie kwestionowała. Ponadto dowody z dokumentów zawarte w aktach rentowych są to przede wszystkim dokumenty urzędowe wystawione przez uprawnione do tego organy w granicach ich kompetencji. Nie były one kwestionowane przez żadną ze stron postępowania. W ocenie Sądu są one rzetelne; brak jest podstaw do tego by odmówić im wiarygodności i mocy dowodowej. Sąd dał wiarę twierdzeniom odwołującego się M. O. odnośnie czasookresu działalności spółki i daty jej rozwiązania, gdyż nie były one kwestionowane przez stronę przeciwną.

Przechodząc do rozważań prawnych Sąd Okręgowy wskazał, iż odwołanie jako niezasadne musiało skutkować jego oddaleniem. Odpowiedzialność wspólników spółki cywilnej w sposób szczególny reguluje art. 115 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa [Dz.U.05.8.60 j.t.]. Stanowi on, że wspólnicy ci odpowiadają całym swoim majątkiem solidarnie ze spółką i pozostałymi wspólnikami za zaległości składkowe (podatkowe) spółki (§ 1). Zasada ta obowiązuje również w stosunku do byłego wspólnika za zaległości składkowe z tytułu zobowiązań, których termin płatności upływał w czasie, gdy był on wspólnikiem. Odpowiedzialność osób trzecich na podstawie art. 115 wyżej cytowanej ustawy dotyczy również zaległości składkowych spółki nieistniejącej (rozwiązanej), powstałych po rozwiązaniu. W sprawie niespornym jest, że na dzień 31.12.2006r. (data rozwiązania) spółka posiadała zaległości składkowe w wysokości określonej w zaskarżonej decyzji. Skoro bezspornym jest, że zaległości z tytułu nieopłaconych składek dotyczyły miesiąca grudnia 2006r., odwołujący odpowiada za te zaległości. Wydanie decyzji o odpowiedzialności wspólników nie musi być poprzedzone decyzją w sprawie określenia wysokości zaległości. Do należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne wspólników spółki cywilnej nie stosuje się art. 108 § 4 Ord.Pod., gdyż spółka cywilna będąca umową tworzącą stosunek prawny powstający z zobowiązania do wspólnego działania w celu osiągnięcia zamierzonego celu gospodarczego, nie jest wyposażona w podmiotowość prawną. Nie może zatem oddzielić się od wspólników i samodzielnie stać się właścicielem majątku, w związku z czym to, co jest określone majątkiem spółki, jest w rzeczywistości majątkiem jej wspólników, odrębnym od ich majątków osobistych. Inaczej mówiąc, z istoty spółki cywilnej wynika to, że egzekucja zmierzająca do zaspokojenia zobowiązań spółki prowadzona jest z majątku wspólników.

Nie ma zatem racji skarżący, że egzekucja w stosunku do niego jest przedwczesna, tym bardziej, że organ rentowy wysłał wezwania przedegzekucyjne na adres spółki (...) wierzytelność nie została zaspokojona.

W tym stanie rzeczy Sąd okręgowy uznał, iż nie zaistniały przesłanki do zmiany zaskarżonej decyzji, co skutkowało jego oddaleniem na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Odnośnie ewentualnego rozłożenia zaległości na raty, czy też częściowego umorzenia zaległości, odwołujący winien zwrócić się do organu rentowego, który jest właściwy do rozpoznania wniosków w tym zakresie.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył M. O. zaskarżając powyższe orzeczenie w całości. Apelujący wskazał, iż podtrzymuje stanowisko, że w związku z tym, iż ZUS nie prowadził postępowania egzekucyjnego w stosunku do spółki uważa wydanie w stosunku do niego decyzji o ponoszeniu odpowiedzialności za zobowiązania spółki za przedwczesne.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i z tego powodu podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy dokonał w sprawie prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne jak też podziela w całości ocenę prawną dokonaną przez sąd I instancji.

Odpowiedzialność wspólników spółki cywilnej za zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, a także na FP i FGŚP i ubezpieczenie zdrowotne wynika z odpowiedniego stosowania, na podstawie art. 31 i 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 z zm.), przepisu art. 115 Ordynacji podatkowej - ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 749 z późn. zm.), zgodnie z treścią którego w § 1 wskazano, że wspólnik spółki cywilnej, jawnej, partnerskiej oraz komplementariusz spółki komandytowej albo komandytowo-akcyjnej odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie ze spółką i z pozostałymi wspólnikami za zaległości podatkowe spółki, przepis § 1 stosuje się również do odpowiedzialności byłego wspólnika za zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, których termin płatności upływał w czasie, gdy był on wspólnikiem, oraz zaległości wymienione w art. 52 powstałe w czasie, gdy był on wspólnikiem.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył tego czy M. O. odpowiada za zaległości składkowe spółki cywilnej (...) z tytułu nieopłaconych składek za miesiąc grudzień 2006r. Wskazać jednocześnie należy, iż odnośnie drugiego (...) spółki (...) zapadł w dniu 15 maja 2013r. prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Płocku, którym zmieniono decyzje ZUS stwierdzając, iż P. O. jako wspólnik spółki cywilnej (...) nie ponosi solidarnej odpowiedzialności wraz z M. O. za zobowiązania spółki z tytułu nieopłaconych składek za miesiąc grudzień 2006r. W uzasadnieniu wskazanego wyroku wskazano na treść § 2 art. 115 cyt. wyżej podnosząc, iż terminy opłacenia spornych składek upływały 15 stycznia 2007r. kiedy to P. O. nie był już wspólnikiem spółki.

Przechodząc do podniesionego przez apelującego zarzutu przedwczesności wydania zaskarżonej decyzji przez ZUS wobec nie spełnienia wymogu stwierdzenia bezskuteczności egzekucji z majątku spółki cywilnej zdaniem Sądu Apelacyjnego zarzut ten ocenić należy jako bezskuteczny. Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie podziela pogląd prawny wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 stycznia 2013 r., II UK 160/12, L., który wskazał, że egzekucja należności z tytułu ubezpieczeń społecznych, FP i FGŚP i ubezpieczenia zdrowotnego powstałych w związku z działalnością spółki cywilnej może być prowadzona wobec wspólników spółki cywilnej bez wcześniejszego stwierdzenia bezskuteczności egzekucji z majątku podatnika, o którym mowa w art. 108 § 4 o.p. Zgodnie z art. 108 § 4 o.p. egzekucja zobowiązania wynikającego z decyzji o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej może być wszczęta dopiero wówczas, gdy egzekucja z majątku podatnika okazała się w całości lub w części bezskuteczna. Wskazana regulacja nie znajduje jednak zastosowania do należności z tytułu składek wspólników spółki cywilnej. Sąd Najwyższy powołał stanowisko wyrażone w wyrokach: z dnia 17 lipca 2007 r. (II UK 278/06, OSNP 2008 nr 17-18, poz. 268) oraz z dnia 20 marca 2009 r. (II UK 304/08, L.) iż, spółka cywilna, będąca umową tworzącą stosunek prawny powstający ze zobowiązań do wspólnego działania w celu osiągnięcia zamierzonego celu gospodarczego, nie jest - jako instytucja prawa zobowiązań - wyposażona w podmiotowość prawną (por. uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego: z dnia 28 stycznia 1993 r., III CZP 168/92, OSNCP 1993 Nr 6, poz. 106, z dnia 31 marca 1993 r., III CZP 176/92, OSNCP 1993 Nr 10, poz. 171 oraz z dnia 21 czerwca 1996 r., III CZP 111/95, OSNC 1996 Nr 5, poz. 63 i sprostowanie OSNC

1996 nr 7-8, s. 134). Nie może więc "oddzielić się" od wspólników i samodzielnie "stać się właścicielem majątku", w związku z czym to, co jest określane "majątkiem spółki", jest w rzeczywistości majątkiem jej wspólników, odrębnym od ich majątków osobistych. Także w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej (art. 2 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej, Dz. U. Nr 101, poz. 1178 z późn. zm. oraz art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, Dz. U. Nr 173, poz. 1807 z późn. zm.) wspólnicy, a nie spółka są przedsiębiorcami w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej. W konsekwencji zobowiązania związane z prowadzeniem działalności gospodarczej w formie spółki cywilnej nie są zobowiązaniami spółki, lecz zobowiązaniami wspólników (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 1997 r., II UKN 54/97, OSNAPiUS 1998 Nr 3, poz. 94) . Odpowiedzialność wspólników spółki cywilnej za zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne a także na FP i FGŚP i ubezpieczenie zdrowotne (zob. art. 115 Ordynacji podatkowej w związku z art. 32 oraz art. 31 ustawy systemowej; uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r., II UZP 3/08, OSNP 2009/11-12/148; uchwałę Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 15 października 2009 r., II UZP 3/09, OSNP 2010/13-14/165, Biul. SN 2009/10/28, M.P.Pr. (...) -555) wynikające z zatrudniania pracowników w związku prowadzeniem działalności kształtuje się na zasadach określonych w art. 115 o.p., co powoduje, że egzekucja prowadzona jest do majątku odpowiedzialnych solidarnie wspólników (art. 91 o.p. w związku z art. 864 i 366 § 1 k.c.). Z istoty spółki cywilnej wynika, że egzekucja zmierzająca do zaspokojenia zobowiązań spółki prowadzona jest z majątku wspólników: wspólnego i osobistego. Nie zaprzecza temu posłużenie się przez ustawodawcę w art. 864 k.c. sformułowaniem "zobowiązania spółki", które mogłoby sugerować istnienie długu na majątku spółki, gdyż - co podkreślono - spółka cywilna nie ma "własnego" wyodrębnionego majątku, nie może więc chodzić o zobowiązania spółki, lecz o zobowiązania wspólników związane z działalnością spółki. Dodatkowo podnieść należy również, że art. 115 § 1 i § 2 o.p. nie zawiera żadnych przesłanek egzoneracyjnych.

Podsumowując - odwołujący, jako wspólnik spółki cywilnej (...) ponosi odpowiedzialność za zaległości składkowe za miesiąc grudzień 2006r. na podstawie art. 115 cyt. Ordynacji podatkowej, a twierdzenia apelującego, że organ rentowy przedwcześnie wydał zaskarżoną decyzję wobec nie wykazania bezskuteczności egzekucji wobec spółki uznać należy za bezzasadne jak to wskazano wyżej. Powyższe powoduje, iż wyrok Sądu I instancji jest prawidłowy a apelacja na podstawie art. 385 k.p.c. podlega oddaleniu.

Przewodnicząca:	Sędziowie:
-----------------	------------